

YIĞİT OKUR TOPAL VIKTOR'UN ANILARI

YİĞİT OKUR
TOPAL VİKTOR'UN
ANILARI

© 2001, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2001

4. basım: Ekim 2015, İstanbul

Bu kitabın 4. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş
Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2661-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750726613

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

YİĞİT OKUR
TOPAL VİKTOR'UN
ANILARI

ROMAN

♥can

Yiğit Okur'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Hulki Bey ve Arkadaşları, 1999

Güvercinler, 2000

O Zaman Kim Söyleyecek Şarkıları, 2002

Piyano, 2003

Deniz Taşları, 2005

Büyücü, 2007

Tutuklanacaklar Listesi, 2007

Piç Osman'ın Pabuçları, 2009

Sıfırlamak, 2010

Tır Kamyonları, 2011

Yazamadığım Romanın Öyküsü, 2011

Buralardan Geçerken, 2015

YİĞİT OKUR, Orta ve lise öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde tamamladı. 50'li yıllarda, *Varlık*, *Yenilik*, *Mavi* dergilerinde şiirleri yayımlandı; aynı dönemde, Ugo Betti, Jean Cocteau, Herman Wook, André Maurois'dan roman, oyun çevirileri yaptı; *Yeni Sabah*, *Vatan* gazetelerinde tiyatro eleştirileri yayımlandı. Cep Tiyatrosu'nun kurucularından olan Okur, bir süre sahneye çıktı. Hukuk öğrenimini sürdürmek için 1958'de Cenevre'ye giden Okur'un, birincilikle bitirdiği fakültede tamamladığı doktora tezi, Cenevre Üniversitesi Hukuk Ödülü'ne layık görüldü. 1965'te yurda dönen Okur, aile geleneğini sürdürerek avukatlığa başladı. Bu süreçte çeşitli gazete ve dergilerde, söyleşi ve mesleki makalelerle yetindi. Yaklaşık kırk yıl süren sessizlikten sonra Yiğit Okur, *Hulki Bey* ve *Arkadaşları* adlı romanıyla yeniden yazın dünyasına döndü. *O Zaman Kim Söyleyecek Şarkıları* adlı öykü kitabıyla 2003 Hal-dun Taner Öykü Ödülü'nü ve *Deniz Taşları* romanıyla 2006 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü aldı.

Bölümler

Birinci Bölüm: LASTİK TOPLA OYUN

İkinci Bölüm: TOPAL VİKTOR'UN RUSYA SEFERİ

Üçüncü Bölüm: TOPAL VİKTOR'UN DÖNÜŞÜ

BİRİNCİ BÖLÜM

Lastik Topla Oyun

Benim adım Viktor.
Ben bir sokak köpeğiyim.
Parisli bir köpek.

Sakrekör Kilisesi vardır ya, Monmartır'da; işte o kiliseye bitişik bir kilise daha vardır: Aziz Peder Kilisesi.

Sakrekör Kilisesi'nin sakil azametinden bu şirin kilise pek göze çarpmaz. Bu yüzden gidip geleni de azdır.

İşte ben bu kilisenin kapı eşiğinde doğmuşum. Karlı bir kışmış. Aralık mıydı, ocak mıydı? Bilmiyorum. Bu yüzden burcumu da bilmem.

Anam, beni enikledikten sonra, biraz özen gösterip sabah ağartısında basıp gitmiş.

İnsanların da bunu yaptığını duymuşluğum oldu. Bazı kadınlar bebelerini kilise kapılarına bırakıp gidermiş.

Böyle bakılırsa, ben de kilise kapısına bırakılmış bir bebeyim.

Anam şırfıntının tekiymiş. Bunu sonraları başka itlerden duydum. Önüne gelene verirmiş. Şırfıntı olduğu, beni karın altında bırakıp gittiğinden belli değil mi?

Babam hakkında hiç bilgim yok. Herhalde itin tekiydi.

Kışın soğuşunda zıbarıp gitmek işten değil. Ama, Tanrı yaşatınca yaşatıyor. Tanrı'nın işine karışılmaz ki.

Ben de yaşadım; gün gördüm, devran sürdüm. Birçok serüven geçti başımdan.

Bahara doğru, herifin teki, ense kökümün derisini iki parmağı arasına kıştırıp beni kucağına aldı. Ola ki onu da bana Tanrı göndermişti.

Beni evine götürdü. Monmartır'ı inen yokuşlardan birindeydi evi. Önüme bir çanak koydu. Bu sütümü. Bir solukta tükettim. Eniklik anılarımın bu tadını hiç unutmadım.

Herifin bir kömür sobası vardı. Onun çinko tablasına bir bez yaydı, beni bezin üstüne yatırdı. Öyle dalmışım ki...

Kışı da, baharı da bu evde geçirdim. Kendime geldim, semizledim. Hoplamaya, sıçramaya başladım.

Bir minik top bulmuş adam. Vuruyor yere; top zıplıyor, ben de zıplıyorum. Basıyor kahkahayı. Ben topun peşinde. Top civelek, hergele... Ben yakaladıkça, top kaçıp sığıyor. Ben, dilim dışarda, soluk soluğa topun peşinde... Sonunda ön ayaklarımın pençesinde topu tutsak edip dişlerimin arasına alınca, bir kahkaha daha... Beni kucağına alıyor, başımı gıdımı okşuyordu.

Bir sabah –getirirken yaptığı gibi– beni ense kökümünden yakalayıp söylendi:

— Hadi artık dışarı... Çık dolan; dünya yüzü gör; deneyimli ol.

Açtı kapıyı. Kapısı doğrudan sokağa açılıyordu. Beni kapı dışarı etti. Havaya savurarak. Dört ayağımın üstüne düşüp silkelendim.

Doğrusu biraz ürktüm. Gelip geçen... Çevre insanoğlu dolu. Gidiyorlar, geliyorlar. Niye gidiyorlar? Niye

dönüyorlar? Bir yöne doğru gitmelerini anlıyorum da, tekrar niye dönüyorlar? Bu sürekli git gel bir türlü bitmiyor. Ulaştıkları yer işlerine mi gelmiyordu? Bir şeyi mi beğenmiyorlardı?

Zamanla anlayacaktım nedenini. Bu insanoğlu çok amaçlı. Amaç çoğaldığı oranda bunların kafası karışıyor. Köpekoğlunun amaçları kısıtlıdır. Bu nedenle bizler yolumuzu şaşırmayız.

Başladım yokuşu tırmanmaya. Tin, tin, tin... Bir itoğlu sürüsüne rastladım. Bunlar yaşça benden büyük; hepsi irikiyım. Üst baş pislik, ama kendilerine güvenli duruyorlar. Bakışları da hain. Hepsi gözlerini bana çevirdi. Ürktüm. Sonra, umursamayan tavırlarıyla yürümelelerini sürdürdüler. Ben de –gerçi bir mesafe koydum ama peşlerine takıldım. Bir restoranın arka kapısına yöneldik. En irikiyım itoğlu bir çırpıda çöp bidonunu devirdi. Öbürleri artıklara üşüştü. Ben de. Ama iştahım boğazımda kaldı. İrikiyım itoğlu önce bana bir pençe attı, sonra enseme ısırıldı.

O zaman anladım ki, ekmeğini çöpten çıkarmak kolay iş değil.

Artıkları kemirirken birbirlerine dokunmuyorlardı. Demek ki, aralarında birlik beraberlik vardı. Aynı takımın itleriydi.

Ürktüm, ama yüksünmedim. Yalnız sayılmazdım. Beni doyuran biri vardı. Beni sahiplenmişti. Sahiplenilmiş olmak bir köpek için ne büyük mutluluktur.

Pençeyi yiyince çöp eşeleme girişiminden hemen vazgeçtim. Tin, tin, tin... Döndüm köşeyi. Bir meydan. Her yanı ağaç, çiçek. Her yanı insanoğlu. Bazıları çalgı

çalıyor, para topluyor; bazıları çalgı dinleyip para veriyor. Parayı alanlar paralarıyla gidip karınlarını doyuruyorlar. Artıkları da itler yiyor.

Anladım ki bu dünyanın bir düzeni var.

Ağaçlardan birinin altına yanaştım; kaldırdım sağ bacağıma; bir güzel işedim.

Oh be!

Bahara işemek ne güzelmiş.

Bir de kakamı yaptım.

Kıçıma bir tekme!

Bir karış zıplamışım. Etim ne, budum ne? Yere düşünce dönüp baktım. Saçı sakalına karışmış bir herif. Bir elinde fırça, öbür elinde bir tahta. Tahtada boyalar. Önünde üç ayaklı bir şey. Üstüne bez çakılmış. Beze bir fırça sürüyor, bir adım geri çekiliyor, sürttüğü boyaya bakıyor; yaklaşır bir fırça daha; sonra gene bir adım geri.

Şöyle bir yöreme bakındım; her ağacın altında bunlardan birer tane var. Tamamı nerdeyse bir düzine.

Bunlar ressammış.

Tekmeyi yiyince, tin, tin, tin... doğru eve. Kapı kapalı.

Önce havladım. Geldiğimi haber vermem lazım:

— Hev... Hev... Hev... Hav, hav, hav!..

Kapıyı açan yok. Ulumaya başladım. Oralı olan yok. Umutsuzluk çöktü içime. Arka ayaklarımın üstünde doğrulup ön pençelerimle tırmalamaya başladım kapıyı. Hem tırmalıyorum, hem uluyorum, hem havlıyorum.

Kapı açıldı. Hemen, fırt içeri.

Sahibim beni ensemden tutup kucağına aldı. Gıdımı, başımı okşadı, yere attı.

Yüzümü gözümü ayaklarına sürttüm. Zıplayıp sıçrayıp yaltaklandım. Daha da köpekleşiyordum. Ben köpekleştikçe o beni daha çok seviyordu.

Sobanın tablasındaki çanağıma yiyecek bir şeyler attı. Bitirdim. Bezimin üstünde ön ayaklarımı uzatıp başımı üstüne dayadım.

Burayı ilk kez dikkatle kolaçan ediyordum. Günün sokakta geçirmek gözümü açmıştı.

Sahibimin evi, topu topu tek bir oda. Yatağı da buradaydı, mutfağı da, helâsı da. Tek penceresi vardı. Pencerenin önünde uzun bir tezgâh. Tezgâha bakınca ayıktım. Beni sabah tekmeleyen saçı sakalına karışmış herifin fırçalarının aynı bu tezgâhın üstünde; düzineyle boya... Neye yaradığını bilmediğim bir sürü araç gereç.

Anladım: Benim sahibim de ressam.

Gelecek zaman içinde bizim mahallede bunlardan çokça bulunduğunu saptayacaktım. Burayı mesken bellemişlerdi.

Nedense!

Ben de burayı mesken bellemiştim. Ama, benim nedenim vardı. Burası benim mahallem. Ben burada doğdum. Babam itin tekiymiş, anam şıfıntı, kilise kapısına bırakılmışım... Bunlar, benim bu mahalleli olmamın tutarlı nedenleri. Benim nedenlerim belli de, acaba ressamlar niye buraya üşüşmüş, anlamadım.

Kafayı da buna takmadım.

Gözlemlerim başka bir noktaya yoğunlaştı. Bu ressamlar insanoğlunun değişik bir türüydü. Köpekoğullarının nasıl birçok türü varsa, insanoğlunun türlerinden birinin de ressamlar olduğunu anladım.

Bu tür de kendi içinde ayrıca türlere ayrılıyordu. Temelde hepsi aynı soydan geliyordu. Ama, kendi soyları içinde, değişik türlere ayrılıyorlardı. Örneğin beni, ağaçlık meydana tekmeleyen saçı sakalına karışmışla, benim sahibim aynı soyun değişik türleriydi.

Bana gelince; benim soyum zaten it. Hangi türden olduğum biraz karışık. Benim türüm –bunu sonraları öğrendim– Büşer miymiş, neymiş, anlamadım gitti... Köküm, kökenim Antik Roma’ya çıkarmış. Beni buralara kim getirdi? Herhalde leylekler değil. Yüzyılların içinde başka soylarla karışa karışa gelmiş olmalıyız. Boyum yaklaşık seksen santim. Kilom da boyuma orantılı olmalı.

Bu insanoğlı gerçekten tuhaf. İt bilginleri varmış. Sanki başka iş yokmuş gibi, it soylarını araştırıp yüzlerce kitap yazmışlar.

Bunların yazdıklarına bakılırsa –ya da inanılırsa– benim soyumun geçmişi dört bin yılımış!

Ne asalet!

Oysa benim asaletim benimle başlar.

Piçliğimle.

Ayrıca kuyruğumla da övünürüm. Sırtıma doğru kıvrık bir yelpazedir. Tüylerim pırıltılı koyu kahverengi; yer yer de sütlü kahverengi, burnumun çevresi, göğsüm kar beyazı.

Yani yakışıklı bir it sayılıırım.

Sahibim her sabah beni kapı dışarı eder olmuştu. Bu onun eğitimci yönüydü.

Kısa zamanda bu mahallenin yanını yöresini öğrendim. Altı üstü sonuçta bir tepecikti. Paris’in tek tepesi mi?.. Restoranların arka kapılarını, mutfak girişlerini, çöp bidonlarının yerini kısa zamanda belledim.

Bir gün de Monmartır Tepesi yokuşlarından birinden saldım kendimi; indim düze. Pigâl diye bir yer. Buranın biraz kuraldışı –daha doğrusu–, kendine özgü kuralları olan bir mahalle olduğunu sonraları anlayacaktım..

Topal Viktor'un Anıları, Paris'in Montmartre Tepesi'nde başlayıp Moskova'da, Kızıl Meydan'a yakın bir köpek kulübesinde sürüyor, bir sabah, tan ağarırken gene Paris'te son buluyor. Bir köpeğin anılarını konu alan roman, masalsi yapısına karşın yansıttığı olaylar bakımından, masaldan çok öte, ince bir siyasi hiciv içeriyor. Dünyaya, insanlara, dünyayı sarsan siyasal ve ekonomik olaylara naif ama alabildiğine gerçekçi yaklaşan, bütün roman ve öykülerinde olduğu gibi ironik üslubu, şaşırtıcı kurgusuyla Yiğit Okur, bu romanda da okuru gülümsemeyle hüzün arasında gezdiriyor.

